

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:481

av **Mathias Tegnér (S)**

Organdonationer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om organdonationer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den 30 september 2016 hade nära 1 600 000 personer registrerat sin vilja att donera organ i donationsregistret. Det är endast 16 procent av befolkningen. Den 1 oktober 2016 stod det 845 personer på väntelistan för ca 50 organtransplantationer i Sverige.

Sverige ligger högst i Europa när det gäller befolkningens vilja att donera organ eller vävnader. I olika undersökningar kan så många som 70–80 % av de tillfrågade tänka sig att donera organ efter sin död. Trots den höga donationsviljan har Sverige inga höga siffror när det gäller genomförda organdonationer.

Både i Sverige och internationellt råder det brist på organ som är lämpliga för transplantation. Av de cirka 90 000 personer som avlider i Sverige varje år är det endast några hundra som avlider under sådana omständigheter att det kan bli aktuellt med organdonation. Samtidigt finns det ett stort antal patienter som väntar på att få ett nytt organ. Väntan på transplantation är lång och vissa patienter hinner avlida under väntetiden.

Kort sagt kan en sammanfatta att det råder brist på organdonationer, men inte på viljan att donera eller potentiella donatorer och mottagare av organ. Frågan är då hur lagstiftningen kan förändras för att möjliggöra fler donationer? Om en lösning kan hittas, så kan liv räddas, samt lidande och vårdkostnader förmodligen minska.

En möjlighet skulle kunna vara att ändra inriktningen på donationsregistret, så att individer aktivt ska registrera sig om man inte vill donera organ eller vävnader.

SOU 2015:84 föreslog att utöka kretsen av möjliga donatorer genom att organ också ska kunna tas från hjärtdöda personer, som ett komplement till de hjärndöda, som idag är de enda där transplantation är aktuellt. Det pekas i utredningen på att ett antal andra länder, med goda resultat, tillämpar den modellen.

I svensk rätt tillämpas redan idag ett så kallat presumerat samtycke. Det innebär att organen får tillvaratas om den avlidnes inställning är helt okänd och inget tyder på att den avlidne skulle ha motsatt sig organdonation. Närstående har dock i sådana fall rätt att motsätta sig ingreppet (vetorätt). Det presumerade samtycket infördes i svensk lagstiftning baserat bland annat på att en så pass övervägande del av befolkningen är positiv till organdonation. För närstående kan det dock vara mycket svårt att snabbt ta ställning till organdonation.

Mot bakgrund av detta är en ändring av donationsregistret rimligt. Eftersom så stor andel av den svenska befolkningen kan tänka sig att donera organ efter döden, och eftersom presumerat samtycke redan tillämpas, så anses det vara befogat att nästa steg för att utöka antalet donationer är att utforma ett register där de som inte vill donera anmäler sig. I vissa länder, såsom Österrike och Frankrike, finns ett liknande system där endast de som inte vill donera registrerar sig.

Mathias Tegnér (S)